

ÖĞRETMENLERİN OKULDA İNTERNET KULLANIM DURUMLARININ İNCELENMESİ EXAMINING TEACHERS' USE OF INTERNET IN SCHOOL

Muhammet Fatih KIZILKAYA

Sosyal Bilgiler Eğitimi

mfatihkizilkaya@gmail.com

ORCID: 0000-0001-7143-279X

Fatma Zuhul EROL

Bingöl Üniversitesi, Solhan Sağlık Hizmetleri MYO,

Çocuk Gelişimi ve Gençlik Hizmetleri Bölümü

fzerol@bingol.edu.tr

ORCID: 0000-0002-6939-2394

ÖZET

Geliş/Received:

03.05.2024

Kabul/Accepted:

02.12.2024

Yayın/Published:

27.12.2024

Anahtar Kelimeler

İnternet kullanımı,
Öğretmen,
Sosyal Bilgiler
Eğitimi,
İnternet,
Okul.

Keywords

Internet use,
Teacher,
Social Studies
Education,
Internet,
School.

Günümüz eğitim süreçlerinde öğretmenlerden beklenen, birbirinden farklı özellik ve yetenek sahibi öğrenciler için uygun öğretim ortamları hazırlamalarının yanında bilgi ve iletişim teknolojilerini de aktif bir biçimde kullanmalarıdır. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin okulda internet kullanımlarına ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Eğitim konusuyla ilişkili olan bu çalışma bir durum araştırması niteliği taşımaktadır. Çalışmaya 12 farklı branştan 50 gönüllü öğretmen katılmıştır. Nitel araştırma kapsamında olan çalışmada, 9 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizi, nitel çalışmada yaygın olarak kullanılan içerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, öğretmenler ders dışında e-okul sistemleri yaygın olmak üzere ders planlaması yapmak, akademik araştırma ve öğrenci takibi yapmak, sosyal medya ve haber takip etmek için interneti kullanmaktadır. Ders içi kullanımda ise Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ve görsel-ışitsel materyallerin yanı sıra konu pekiştirme ve test çözme amaçlarıyla interneti sıklıkla kullandıklarını ifade etmektedirler. Ayrıca, dersleri daha ilgi çekici hale getirmek ve öğrencileri motive etmek amacıyla, sanal gezim faaliyetlerinde ve eğitsel oyunlar oynatmada da interneti kullandıklarını aktarmışlardır.

ABSTRACT

In contemporary educational processes, teachers are expected not only to create suitable learning environments catering to students with diverse characteristics and abilities but also to actively employ information and communication technologies. This research, aimed at exploring the perspectives of Social Studies teachers and teachers of other subjects on internet usage in schools, utilized a qualitative research method. This study, focusing on education, adopted a case study approach, with 50 volunteer teachers from 12 different disciplines participating. Within the realm of qualitative research, a semi-structured interview form comprising 9 questions was employed for data collection. Data analysis was conducted using the content analysis method, widely utilized in qualitative research. The findings indicate that teachers utilize the internet outside of class for lesson planning, academic research, student tracking, social media, and news consumption, particularly through E-school systems. In-class usage frequently involves internet utilization for reinforcing subjects, solving tests, accessing Educational Information Network (EBA), and employing audio-visual materials. Additionally, teachers reported using the internet for virtual tours, observational activities, and educational game-based learning to enhance student engagement and motivation.

DOI: <https://doi.org/10.69643/kaped.1478069>

Atıf/Cite as: Kızilkaya, M. F. & Erol, F. Z. (2024). Öğretmenlerin okulda internet kullanım durumlarının incelenmesi. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 5(2), 231-250.

Giriş

Teknolojinin sürekli gelişmesine bağlı olarak bilgisayar teknolojilerinin hayatımızdaki yeri ve önemi de artmaktadır. Bu gelişmeler, hayatımızın her alanında köklü değişikliklere yol açarak çeşitli yenilikleri beraberinde getirmektedir. Günümüzde yediden yetmiş herkesin kullandığı internet, vazgeçilmez bilgi teknolojilerinin başında yer almaktadır. İnternet ve teknolojik araçlara erişimin oldukça yaygınlaştığı günümüzde başta insan ilişkileri olmak üzere, eğitim-öğretim yöntemleri ile bilgi alışveriş şekli de değişmiştir. Özellikle öğrenme deneyimini zenginleştirmek için sonsuz olanaklara sahip olan internet; iletişimin doğasını, bilgiye erişimi ve bilginin sunulma şeklini değiştiren en önemli teknolojik araçlardan biri haline gelmiştir. İnternetin gelişip yaygınlaşması ile birlikte, insanların mekân ve zaman algıları da değişmiştir. Günümüzde internet, bilgiye erişim ve paylaşım başta olmak üzere ekonomi, savunma sanayisi, sağlık alanları ve eğitim ortamları gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Yakın zamanda yaşamış olduğumuz Covid-19 salgını, internet ve bilgi iletişim teknolojilerinin önemini gözler önüne sermiştir.

Son zamanlarda yüz yüze eğitim ortamlarının yerlerini hızla çevrim içi eğitim ortamlarına bıraktığı görülmektedir. Öğrenciler interneti kullanarak sanal ortamda müzeleri gezmekte, tarihi mekânlar hakkında araştırma yaparak bilgi sahibi olmakta ve yeni kültürleri tanıma fırsatına ulaşmaktadır. Öğrenciler, internet sayesinde deneylerini görsel, işitsel ve sanal olarak sınıf duvarlarının ardındaki kocaman dünyaya taşıyabilmektedirler (Adams, 2000; Gibson & Oberg, 2004).

İnternetin hızlı bir şekilde geliştiği ve eğitim ortamlarında kullanılmaya başlandığı günümüzde, ders sürecinde internet kullanımıyla ilgili olarak, sosyal bilgiler öğretmenleri başta olmak üzere tüm öğretmenlere büyük sorumluluk düşmektedir, çünkü öğretmenler, eğitim sistemlerinin vazgeçilmez rehberleridir. Günümüz eğitim süreçlerinde öğretmenlerden beklenen, birbirinden farklı özellik ve yetenek sahibi öğrenciler için uygun eğitim ortamları hazırlayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini aktif bir biçimde kullanmalarıdır. Çağın şartları gereği öğretmenlerin mesleki ve idari olarak bilgisayar ve interneti kullanmaları kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmiştir (MEB, 2008). Bu kapsamda, sosyal bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenleri öğrencilerini, araştırma ve eğitim amaçlarına uygun internet kaynaklarını kullanmaları konusunda yönlendirmeli ve öğrencilerin interneti doğru kullanmaları konusunda cesaretlendirmelidir (Güler vd., 2014).

Öğretmenler, öğretim sürecinin planlanmasından yürütülmesine kadar birçok alanda etkin bir role sahiptir. İnternet, öğretmenlere derslerini düzenlemeleri için birçok kaynak sağlamaktadır. Bu doğrultuda, öğretmenler ders içeriklerini ilgi çekici hale getirmek için internetin sunduğu fırsatlardan yararlanmaktadır (Shin, 2014). Öğretmenler, interneti kullanarak diğer öğretmenlerin paylaştıkları ders planlarına, notlara, sunumlara ve e-kitaplara erişmekte, kendi materyallerini paylaşmaktadır. Ayrıca, güncel bilgileri takip etme, öğrencilerin çalışmalarını paylaşma, ders materyallerini sunma, öğrencilerle doğrudan iletişim kurma gibi amaçlarla da internet etkili bir şekilde kullanılmaktadır (Güler vd., 2014; Makoye, 2003; Ul- Amin, 2013).

Öğretmenlerin okul ortamında internet kullanım durumlarıyla ilgili literatür taraması yapıldığında yeteri sayıda araştırma olmamasına rağmen yapılmış bazı çalışmalar bulunmaktadır (Akkaya vd., 2023; Alıncak & Pancar, 2021; Bahar vd., 2009; Balay, 2015; Bulatovic, 2024; Chirwa, 2018; Ertürk, 2007; Kulak & Ayparçası, 2019; Martin, 2009; Orr, 2006; Türker & Yaylak, 2011). Güler ve diğerleri (2014), Fen Bilimleri öğretmenlerinin internet kullanımına dair görüşlerini incelemiştir. Bu araştırmaya göre, Fen Bilimleri öğretmenleri, interneti genellikle bilgiye ulaşma, araştırma yapma ve iletişim kurma amaçlarıyla kullanmaktadır. Ayrıca, öğretmenler öğrencilerin öğrenme düzeylerinin olumlu bir şekilde etkilendiğini ifade etmiştir. Korkmaz ve Tunç (2010), mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin bilgisayar ve internet tabanlı öğretim materyallerini kullanma düzeylerini ve görüşlerini araştırmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin çoğunun bilgisayar ve internet tabanlı öğretim materyallerini kullandığını, fakat materyallerin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Sabancı (2005) ise çalışmasında interneti bireysel olarak öğrenen veya hiç kullanmayan öğretmenlerin internet kullanımıyla ilgili kurslara ihtiyaç duyduğunu, derslerinde yetersiz kullanım gösterdiklerini ve internet hizmetlerinden yeterince faydalanmadığını belirlemiştir. Ortaokul öğretmenlerinin mesleki gelişimlerinde internette yararlanma durumları ile internet kullanım seviyelerini inceleyen Kayan (2015), mesleki gelişim ve sorunların çözümünde interneti kullandıkları konusunda benzer sonuçlara ulaşmıştır. Bhatti ve diğerleri (2014), kolej öğretmenlerinin internet kullanımını, kullanım amaçlarını, internetin öğretim ve öğrenme üzerindeki etkisini, internet kaynaklarının kullanımını ve karşılaşılan sorunları incelemiştir. Araştırma sonuçları, öğretmenlerin genellikle konuları ile ilgili bilgilerini geliştirmek amacıyla interneti kullandığını, ancak elektrik

kesintileri, yavaş internet hızı gibi faktörlerin önemli sorunlar arasında yer aldığını göstermektedir. Solanki ve Dash (2013), mühendislik fakültelerindeki öğretmenler ve öğrenciler arasında internet kullanımını ve ilgili konuları analiz ettikleri çalışmalarında internetin çoğunlukla eğitim, araştırma, öğretim ve iletişim amacıyla kullanıldığını ortaya koymuştur. Modi ve Goel (2018), ilkokul öğretmenlerinin internet kullanımı üzerine gerçekleştirdikleri araştırma sonuçlarına göre, ilkokul öğretmenlerinin internet kullanımının öğretim kalitesini artırmada önemli bir rol oynadığını belirtmişlerdir. Antonijević (2018), internetin eğitim sürecindeki rolünü incelediği çalışmada, internetin eğitim sürecinde önemli bir kaynak olarak işlev gördüğünü, özellikle bilimsel ve eğitimsel içeriklerin seçilmesinin öğrenci başarı kalitesini artırmada kritik rol oynadığını belirtmiştir. Lise ve üniversitelerde çalışan öğretmenlerin internet kullanımını inceleyen Ul- Amin (2012), üniversitelerde çalışan öğretmenlerin, interneti devlet liseleri ile özel liselerdeki öğretmenlerden daha fazla kullandığı sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmenlerin teknolojiyi derslerine entegre ederken yaşadıkları düşünme sürecini ve bu süreçte kullandıkları yöntemleri anlamak, bilgisayarlar ve interneti başarılı bir şekilde sınıflarına entegre etmeleri hususunda öğretmenlere yardımcı olmaktadır (Gay, 1997; Karchmer, 2000). Ayrıca, öğretmenlerin okul ortamında interneti nasıl kullandıklarını incelemek, öğretmen eğitimleri için de yol gösterici olabilir. Bu çalışma, 2010 yılında başlatılan FATİH (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) projesi kapsamında okulları internetle buluşturan girişimin etkisini değerlendirmek açısından büyük bir öneme sahiptir. Mevcut teknolojik araçların eğitim ortamlarında öğretmenler tarafından nasıl kullanıldığını anlamak, resmî kurumların gelişmeleri ve destekleri konusunda bilgi sağlamak açısından kritik bir rol oynayacaktır. Yukarıda bahsedilen bilgiler ışığında ortaokul öğretmenlerinin okulda interneti kullanma durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenleri okulda interneti hangi amaçlarla kullanmaktadır?
2. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerine göre meslek hayatlarında internetin sağladığı kolaylıklar ve sınırlılıklar nelerdir?
3. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenleri mesleki olarak internet kullanımı konusunda herhangi bir desteğe ihtiyaç duymakta mıdır?
4. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenleri internet kullanımıyla ilgili öğrencilerine ne gibi tavsiyelerde bulunmaktadır?
5. Okullarda internet erişiminin eğitimin niteliği üzerine sağladığı kolaylıklar hakkında Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
6. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin mesleki anlamda internet kullanımı hakkında önerileri nelerdir?
7. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin okulda internet kullanırken karşılaştıkları en önemli zorluklar nelerdir?
8. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin okuldaki başarıları ve verimlilikleri üzerine internetin sağladığı katkılar hakkındaki düşünceleri nelerdir?

Yöntem

Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin okulda internet kullanımına ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, nitel araştırma yöntemi kullanılan bir eğitimsel durum araştırması niteliğindedir. Gall ve diğerleri (1996), eğitimle ilgili durum çalışmalarını, sosyal teori ve değerlendirmeye yönelik çalışmalardan ayırarak, eğitimsel eylemleri anlamak amacıyla gerçekleştirilen çalışmalar olarak belirtmiştir. Yapılan bu çalışmanın etik kurul izni Bingöl Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 33117789/044/140992 sayılı kararı ile alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, evreni temsil etme kaygısı taşımayan gönüllü örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Bu yöntem, olasılıklı örnekleme yöntemlerinden farklı olarak evren parametrelerini belirleme amacı gütmeyip, örneklemin amaç doğrultusundaki verilerini derinlemesine çözümlene çabasına vurgulamaktadır (Şimşek, 2012). Bu çalışma, Erzurum ilinde 2023-2024 yılları arasında devlet okullarında ve özel ortaokullarda aktif olarak görev yapan farklı branşlardan 50 gönüllü öğretmenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Branş Bazlı Betimsel İstatistikleri

Branşlar	Katılımcılar	N	%
Sosyal Bilgiler	Öğr3, Öğr15, Öğr16, Öğr33, Öğr47	5	10
Türkçe	Öğr4, Öğr12, Öğr29, Öğr49, Öğr50	5	10
Fen ve Teknoloji	Öğr7, Öğr10, Öğr30, Öğr42	4	8
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	Öğr11, Öğr25, Öğr34, Öğr37, Öğr39	5	10
İngilizce	Öğr5, Öğr14, Öğr19, Öğr27, Öğr38, Öğr41	6	12
Görsel Sanatlar	Öğr9, Öğr23	2	4
Beden Eğitimi	Öğr44, Öğr45, Öğr46	3	6
Bilgisayar Teknolojileri	Öğr36	1	2
Teknoloji ve Tasarım	Öğr1, Öğr2, Öğr22, Öğr40	4	8
Matematik	Öğr3, Öğr13, Öğr17, Öğr20, Öğr21, Öğr24, Öğr26, Öğr28, Öğr31, Öğr43, Öğr48	11	22
Rehberlik	Öğr8	1	2
Müzik	Öğr6, Öğr18, Öğr32	3	6

Tablo 1 incelendiğinde, 12 farklı branş öğretmeninin çalışmaya katıldığı görülmektedir. Katılımcı grup içerisinde matematik öğretmenlerinin oranının yüksek olduğu belirlenmiştir (%22).

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Betimsel İstatistikleri

Cinsiyet	Katılımcılar	N	%
Kadın	Öğr1, Öğr3*, Öğr4, Öğr5, Öğr6, Öğr8, Öğr9, Öğr10, Öğr11, Öğr13, Öğr16*, Öğr17, Öğr19, Öğr20, Öğr22, Öğr25, Öğr26, Öğr27, Öğr29, Öğr30, Öğr31, Öğr32, Öğr34, Öğr36, Öğr37, Öğr38, Öğr40, Öğr41	28	56
Erkek	Öğr2, Öğr7, Öğr12, Öğr14, Öğr15*, Öğr18, Öğr21, Öğr23, Öğr24, Öğr28, Öğr33*, Öğr35, Öğr39, Öğr42, Öğr43, Öğr44, Öğr45, Öğr46, Öğr47*, Öğr48, Öğr49, Öğr50	22	44
Toplam		50	100

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerden 28'inin kadın (%56), 22'sinin erkek (%44) olduğu görülmektedir. Cinsiyet dağılımında kadın ve erkek öğretmen sayılarının birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Katılımcıların Yaşlarına Göre Betimsel İstatistikleri

Branşlar	Katılımcılar	N	%
25-30 Yaş	Öğr3*, Öğr8, Öğr10, Öğr13, Öğr14, Öğr19, Öğr26, Öğr30, Öğr36, Öğr37, Öğr38, Öğr41	12	24
31-35 Yaş	Öğr5, Öğr6, Öğr16*, Öğr21, Öğr22, Öğr24, Öğr25, Öğr27, Öğr28, Öğr31, Öğr39, Öğr42, Öğr43, Öğr46, Öğr48, Öğr49	16	32
36-40 Yaş	Öğr11, Öğr15*, Öğr17, Öğr18, Öğr2, Öğr20, Öğr23, Öğr32, Öğr33*, Öğr34, Öğr4, Öğr40, Öğr44, Öğr45, Öğr47*, Öğr50	16	32
41-45 Yaş	Öğr1, Öğr7, Öğr9, Öğr12, Öğr29, Öğr35	6	12
46 ve üstü	-	-	-

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerden çoğunluğunun 31-35 yaş ve 36-40 yaş aralığında olduğu gözlemlenmiştir. Bu yaş gruplarındaki öğretmenlerin toplam katılım oranı %32'dir. 25-30 yaş aralığındaki öğretmenlerin oranı %24 iken, 41-45 yaş aralığındaki öğretmenlerin katılım oranının %12'dir.

Tablo 4. Katılımcıların Eğitim Durumlarına İlişkin Betimsel İstatistikleri

Eğitim Durumu	Katılımcılar	N	%
Lisans	Öğr1, Öğr3*, Öğr4, Öğr5, Öğr7, Öğr8, Öğr9, Öğr10, Öğr11, Öğr13, Öğr14, Öğr15*, Öğr16*, Öğr19, Öğr20, Öğr21, Öğr22, Öğr23, Öğr25, Öğr26, Öğr27, Öğr29, Öğr30, Öğr32, Öğr33*, Öğr36, Öğr37, Öğr38, Öğr39, Öğr40, Öğr41, Öğr42, Öğr44, Öğr45, Öğr46, Öğr47*, Öğr48, Öğr49, Öğr50	39	78
Yüksek Lisans	Öğr2, Öğr6, Öğr12, Öğr17, Öğr18, Öğr24, Öğr28, Öğr43	8	16
Doktora	Öğr31, Öğr34, Öğr35,	3	6

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu lisans düzeyinde eğitime sahiptir (%78). Yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim almış olan öğretmenlerin oranları ise sırasıyla %16 ve %6'dır.

Tablo 5. Katılımcıların Mesleki Hizmet Sürelerine İlişkin Betimsel İstatistikleri

Meslekteki Hizmet Süresi	Katılımcılar	N	%
1-5 Yıl	Öğr3*, Öğr8, Öğr10, Öğr11, Öğr13, Öğr14, Öğr18, Öğr26, Öğr30, Öğr37, Öğr41	11	22
6-10 Yıl	Öğr6, Öğr15*, Öğr17, Öğr19, Öğr22, Öğr24, Öğr25, Öğr27, Öğr28, Öğr32, Öğr34, Öğr36, Öğr38, Öğr43, Öğr46, Öğr48, Öğr50	17	34
11-15 Yıl	Öğr5, Öğr9, Öğr12, Öğr16*, Öğr20, Öğr21, Öğr23, Öğr31, Öğr33*, Öğr39, Öğr42, Öğr44, Öğr45, Öğr47*, Öğr49	15	30
16-20 Yıl	Öğr2, Öğr4, Öğr29, Öğr40	4	8
21 Yıl ve üstü	Öğr1, Öğr7, Öğr35	3	6

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir kısmının 5-15 yıl arasında mesleki deneyime sahip olduğu gözlemlenmiştir. En yüksek oran, %34 ile 6-10 yıl arasındaki hizmet süresine sahip öğretmenlerdedir. Öğretmenlerin %30'u 11-15 yıl, %22'si ise 1-5 yıl arasında mesleki hizmet süresine sahip iken, 21 yıl ve üzeri deneyime sahip öğretmenlerin oranı %14'tür.

Tablo 6. Katılımcıların Görev Yaptıkları Okulun Ekonomik Durumuna İlişkin Betimsel İstatistikler

Okulun Ekonomik Durumu	Katılımcılar	N	%
İyi	Öğr1, Öğr2, Öğr4, Öğr5, Öğr6, Öğr7, Öğr9, Öğr10, Öğr11, Öğr12, Öğr14, Öğr16*, Öğr17, Öğr18, Öğr19, Öğr29, Öğr32, Öğr35,	18	36
Orta	Öğr3*, Öğr8, Öğr13, Öğr15*, Öğr20, Öğr21, Öğr22, Öğr23, Öğr24, Öğr25, Öğr26, Öğr27, Öğr28, Öğr30, Öğr31, Öğr33*, Öğr34, Öğr36, Öğr37, Öğr38, Öğr39, Öğr40, Öğr41, Öğr42, Öğr43, Öğr44, Öğr45, Öğr46, Öğr47*, Öğr48, Öğr49, Öğr50,	32	64
Kötü	-	-	-

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu çalıştıkları okulun ekonomik durumunu orta (%64) olarak değerlendirirken, öğretmenlerin %36'sı ise okullarının ekonomik durumunu "iyi" olarak tanımlamıştır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, öğretmenlerin okulda internet kullanım durumlarını açığa çıkarmayı amaçlayan dokuz sorudan oluşmaktadır. Uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu, alanında uzman akademisyenler tarafından detaylı bir şekilde incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra son halini almıştır.

Verilerin Toplanması ve Verilerin Analizi

Araştırmaya katılmayı kabul eden gönüllü öğretmenlerin belirledikleri zaman diliminde, kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kendilerine sunulmuştur. Öğretmenler, kişisel bilgi formunu doldurduktan sonra görüşme sorularını incelemişlerdir. Araştırmacı, soruları sesli bir şekilde okuyarak öğretmenlere yönelmiştir. Öğretmenler, soruları cevaplarırken araştırmacı tarafından ses kayıt cihazı kullanılarak kayıtları alınmıştır.

Verilerin analizi, nitel araştırmada yaygın olarak kullanılan içerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Analiz aşamasında ses kayıtları tek tek dinlenmiş ve cevaplar yazılı hale getirilmiştir. Elde edilen yazılı veri seti gözden geçirilerek temalar, kategoriler ve kodlar oluşturulmuştur.

Güvenirlilik ve Geçerlik

Çalışmanın iç geçerliliği için geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu, konusunda uzman bir akademisyene sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda formun okunabilirlik ve anlaşılabilirlik düzeyleri değerlendirildikten sonra, gerekli düzenlemeler yapılarak görüşme formuna son hali verilmiştir. Araştırmaya gönüllü katılan öğretmenlere form hakkında bilgi verildikten sonra görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplar kendileri tarafından tekrar teyit edilmiştir. Dış geçerliliği sağlamak adına, araştırmada kullanılan görüşme formu hakkında katılımcılara ayrıntılı bir şekilde açıklama yapılmıştır. Ayrıca, araştırmaya katılan gönüllüler çalışmanın amacına uygun olarak seçilmiştir. Çalışmanın güvenirliliğini sağlamak için, ses kayıt cihazı kullanılarak veri kaybının oluşmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte, nitel verilerden elde edilen bulguların tamamı yorum yapılmadan okuyucuya aktarılmıştır. Kodlayıcılar arasındaki görüş birliğini ortaya koymak için Miles ve Huberman (1994) modeli kullanılmış ve bu modele göre %90 fikir birliği sağlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, sosyal bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin okul ortamında internet kullanımına ilişkin bulgular sunulmuştur. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş, tema, kategori ve kodlar oluşturulmuştur. Öğretmenlerin okulda internet kullanım durumları, internetin meslek hayatlarına sağladığı kolaylıklar ve sınırlılıklar, mesleki olarak internet kullanımı konusunda desteğe ihtiyaç duyma durumları gibi alt başlıklar altında yer alan veriler tablolaştırılarak aktarılmaya çalışılmıştır.

Tablo 7. Öğretmenlerin Okulda İnternet Kullanım Durumları

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı	N
Öğretmenlerin okulda internet kullanım durumları	Ders dışı	Akademik araştırma	Öğr10, Öğr16*, Öğr29, Öğr30	4
		Ders planlaması ve hazırlığı yapma	Öğr2, Öğr10, Öğr12, Öğr24, Öğr33*, Öğr36, Öğr37, Öğr38, Öğr47*	9
	Sosyal medya ve haber takibi	Sosyal medya ve haber takibi	Öğr22, Öğr23, Öğr30, Öğr35, Öğr39, Öğr42, Öğr48, Öğr49, Öğr50	9
		E-okul sistemleri	Öğr15*, Öğr17, Öğr19, Öğr20, Öğr22, Öğr25, Öğr26, Öğr27, Öğr29, Öğr30, Öğr31, Öğr32, Öğr34, Öğr35, Öğr36, Öğr37, Öğr42, Öğr44, Öğr45, Öğr47*, Öğr48, Öğr49, Öğr50	23
	Ders içi	Öğrenci takibi	Öğr15, Öğr17, Öğr25	3
		EBA'dan ders işleme	Öğr3*, Öğr5, Öğr12, Öğr19, Öğr20, Öğr21, Öğr25, Öğr26, Öğr28, Öğr29, Öğr31, Öğr34, Öğr35, Öğr36, Öğr37, Öğr38, Öğr39, Öğr40, Öğr41, Öğr42, Öğr43, Öğr45, Öğr46, Öğr47*, Öğr48, Öğr50	26
	Gezi-gözlem yapmak Konu pekiştirme, konu tekrarı ve test çözmek Görsel ve işitsel materyaller (slayt, video ve resim) Motive etmek Eğitsel oyun oynatmak	Gezi-gözlem yapmak	Öğr23, Öğr33*, Öğr35,	3
		Konu pekiştirme, konu tekrarı ve test çözmek	Öğr3*, Öğr5, Öğr12, Öğr13, Öğr19, Öğr20, Öğr28, Öğr29, Öğr31, Öğr35, Öğr38, Öğr47*, Öğr48, Öğr49, Öğr50	18
		Görsel ve işitsel materyaller (slayt, video ve resim)	Öğr2, Öğr3*, Öğr4, Öğr5, Öğr6, Öğr7, Öğr8, Öğr9, Öğr10, Öğr11, Öğr12, Öğr13, Öğr14, Öğr16*, Öğr17, Öğr18, Öğr21, Öğr22, Öğr24, Öğr25, Öğr26, Öğr27, Öğr30, Öğr32, Öğr33*, Öğr35, Öğr37, Öğr41, Öğr42, Öğr43, Öğr49, Öğr50	25
		Motive etmek	Öğr8, Öğr21, Öğr26	3
Eğitsel oyun oynatmak	Öğr20, Öğr38	2		

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmada kullanılan görüşme formunda öğretmenlere “Okulda interneti hangi amaçla kullanıyorsunuz?” ve “Ders sürecinde internetten nasıl faydalaniyorsunuz?” soruları yöneltilmiş ve alınan cevaplar kategori ve kodlara ayrılarak bulgular aktarılmaya çalışılmıştır. Öğretmenler ders dışında en fazla e-okul sistemleri için interneti kullandıklarını aktarmıştır (23 öğretmen). Ders dışı kullanımda ise 9 öğretmen; ders planlaması ve hazırlığı yapmak, sosyal medyayı ve haberleri takip etmek için interneti kullandıklarını belirtmiştir. Bu görüşlerle birlikte 4 öğretmen akademik araştırma, 3 öğretmen de öğrenci takibi yaptıklarını aktarmıştır.

Okulda interneti ders dışı amaçlarla kullanan bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Öğr15*: Okulda interneti yani genel olarak, e-okul üzerinden hani öğrencilerin notları, davranış bilgileri, bir de kendi okulumuzun k12 adı altında ödevlendirme veli bilgilendirme sistemi var. O amaçlı kullanıyorum.

Öğr22: Not girmek için çok kullanıyorum. Sınav görevi almak istediğimde, kendi bilgilerimle ilgili değişiklik yapmak istediğimde, haber sitelerine alışveriş sitelerine bakıyorum.

Öğr25: E-okul bilgilerini girmek, notlarını girmek, çocuklarla ilgili bilgileri güncellemek. Aile verileri ile ilgili ailesine iletişim kurabileceğimiz telefon numaralarını güncellemek bunlar için kullanıyorum.

Öğr36: Notları girmek için kullanıyoruz genel olarak. Ondan sonra ders için hangi konuyu anlatacaksam yani materyal kullanmak için yani bulmak için kullanıyorum. Hazır sunular, varsa onları indirmek için kullanıyorum.

Ders esnasında internet kullanımını hakkında 26 öğretmen Eğitim Bilişim Ağını (EBA) kullandığını, 25 öğretmen de görsel ve işitsel materyallerden (slayt, video ve resim) yararlandığını ifade etmiştir. Konu pekiştirme, konu tekrarı ve test çözme için interneti 18 öğretmen kullanırken, 3 öğretmen gezi-gözlem yapmak, 3 öğretmen öğrencileri motive etmek ve 2 öğretmen de eğitsel oyun oynatmak amaçlarıyla interneti kullandıklarını ifade etmiştir.

Okulda interneti ders içi amaçlarla kullanan bazı öğretmen görüşleri şöyledir:

Öğr3*: Daba çok EBA'yı kullanmaya dikkat ediyorum. İnternet bağlantılı kullandığımız G...ve K... gibi matematikle ilgili programlar var. Bunlar çizim ve matematik için birçok alanda kullandığımız matematiksel işlemleri yaptığımız programlar genelde bunları kullanıyoruz.

Öğr18: Şimdi branşım müzik. Benim branşıma dayalı genelde bu şarkıların, türkülerin ve işte okul marşlarının sözlerini bulmada artı işte eğer daba önceden icra edilmiş müzikler varsa onlardan birer örnek bakmada kullanıyorum. Notalar indirmede kullanıyorum. Ders sürecinde yine şeylerden söylediğin gibi bu müziklerini bulduğum müzikleri indirip çocuklara işitsel bakımdan bir dinletme yaptırıyorum. Onun haricinde bizim geleneksel Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği dallarında onlara da örnekler veriyorum. Çeşitli sanatçılardan onları dinlettiriyorum. Benim kendime ait müzik sınıfım var. O sınıfta ses sistemimiz var. O sistemden internet sayesinde çocuklara dinleti yapabiliyoruz.

Öğr20: Büyük çoğunlukla EBA'yı kullanıyorum zaten. Konumu bitirmişsem, oyunlarını oynatıyorum. Bazen değişik örneklerini kullanıyorum. Ders sürecine de testlerini kullanıyorum.

Tablo 8. İnternetin Öğretmenlerin Meslek Hayatlarına Sağladığı Kolaylık ve Sınırlılıklar

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı	N
İnternetin öğretmenlerin meslek hayatlarına sağladığı kolaylık ve sınırlılıklar	Kolaylıklar	Alternatif ders kaynağına erişim	Öğr1, Öğr8, Öğr12, Öğr14	4
		Daha fazla ve hızlı soru çözme	Öğr3*, Öğr5, Öğr13, Öğr36	4
	Görsel ve işitsel materyallere anında ulaşma		Öğr2, Öğr5, Öğr10, Öğr11, Öğr13, Öğr14, Öğr17, Öğr20, Öğr21, Öğr22, Öğr23, Öğr25, Öğr31, Öğr32, Öğr33*, Öğr34, Öğr35, Öğr37, Öğr38, Öğr40, Öğr41, Öğr43, Öğr46, Öğr47*	24
		Çalışma kâğıtlarından kurtulma	Öğr4, Öğr29	2
		Bilgiye erişimde hız ve kolaylık sağlama	Öğr7, Öğr9, Öğr10, Öğr11, Öğr15*, Öğr16*, Öğr17, Öğr18, Öğr19, Öğr23, Öğr24, Öğr26, Öğr27, Öğr28, Öğr29, Öğr30, Öğr33*, Öğr34, Öğr35, Öğr36, Öğr39, Öğr42, Öğr43, Öğr44, Öğr45, Öğr47*, Öğr48, Öğr49, Öğr50	29
	Sınırlılıklar	Dersi eğlenceli hale getirme ve derse ilgi çekme	Öğr17, Öğr20	2
		EBA'nın kaynak eksikliği	Öğr1, Öğr25, Öğr31, Öğr32, Öğr40	5
		MEB erişim kısıtlılığı	Öğr22, Öğr23, Öğr24, Öğr38, Öğr44, Öğr46,	6
		Yüz yüze iletişim eksikliği	Öğr6	1
		Tembelliğe sebep olma	Öğr9, Öğr21	2
		Yaratıcılığı sınırlandırma	Öğr9	1
		Yanlış bilgi edinme	Öğr10, Öğr11, Öğr15*, Öğr30, Öğr37, Öğr39	6
	Derslere ilginin azalması	Öğr19, Öğr42	2	
	Teknik sorunlar	Öğr25	1	

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 8'de, öğretmenlere yöneltilen "İnternetin meslek hayatınızda sağladığı kolaylıklardan ya da sınırlandırmalardan bahseder misiniz?" sorusuna verilen cevaplar neticesinde kategori ve kodlar oluşturulmuştur.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu internetin kolaylık sağladığı görüşünü aktarmıştır. 29 öğretmen internetin bilgiye erişimde hız ve kolaylık sunduğunu, 24 öğretmen de görsel ve işitsel materyallere anında ulaşmada kolaylık yaşadıklarını ifade etmiştir. İnternetin sağladığı kolaylıklar açısından, 4 öğretmen alternatif ders kaynaklarına erişimi kolaylaştırdığını, 4 öğretmen daha fazla ve hızlı soru çözmeye olanak tanıdığını, 2 öğretmen çalışma kağıtlarına olan ihtiyacı ortadan kaldırdığını ve 2 öğretmen ise dersi eğlenceli hale getirerek öğrenci ilgisini artırdığını ifade etmiştir.

Kolaylıklar açısından bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Öğr1: *Ben biraz branşımdan dolayı dezavantajlı durumdayım. Bizim dersimizin kitabı ya da bir kaynağı yok. Bakanlığın da dağıttığı hiçbir şeyimiz yok. Dolayısıyla biz sadece araştırma ödevlerine yönelik ya da internete dayalı ders işliyoruz. Burada internetin bize olumlu katkısı tabii büyük oluyor. Özellikle akıllı tahta dışında bile evdeki araştırmalarını yaparlarken çocuklar projeksiyona yansıtılmış sonum ödevleri ya da çıktıları dosyalarında bulundurma adına internet bizim için faydalı.*

Öğr4: *Genel anlamda internet kolaylık sağladı. Çünkü eskiden çarşaf çarşaf yazılar yazardık kâğıtlara dökerdik, şimdi bilgisayar ve internet ortamında bu işleri daha kolay halledebiliyoruz.*

Öğr33*: *Kolaylık açısından ulaşmak istediğimiz dokümanlara hemen ulaşıyoruz, yani dersleri daha görsel hale getiriyor. Bununla birlikte bazen müze gezileri falan oluyor bunlara. Yani dersi daha çok görselleştirme adına veya herhangi bir araştırma konusu olduğu zaman yararlanıyoruz. Bu konuda dolayısıyla kolaylık sağlıyor bize.*

Tablo 8 sınırlılıklar açısından incelendiğinde; en fazla 6 öğretmen tarafından MEB erişim kısıtlılığı ve yanlış bilgi edinme olarak aktarılmıştır. 5 öğretmen EBA'nın kaynak eksikliğini, 2 öğretmen tembelleğe sebep olma ve derslere ilginin azalmasını, 1 öğretmen ise yüz yüze iletişim eksikliğini, yaratıcılığı sınırlandırmayı ve teknik sorunları sınırlılık olarak görmektedir.

Sınırlılıklar açısından bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Öğr15*: *Mesela ulaştığımız her bilginin doğru olup olmadığı konusunda hani bir kitabı bilgi gibi akademik olarak doğruluğunu hemen yapamıyoruz. Özellikle bizim sosyal bilgiler dersi için bu çok önemli, çünkü mesela özellikle internet üzerinde W.... diye bir site var. Bu site üzerinde zaten istemediğimiz şekilde istemediğimizi kadar bilgi var ve yanlış bilgiler var.*

Öğr19: *Sıkıntıları da var tabii ki. O da öğrencilerin sosyal medya ve internete çok bağımlılıklarının olması ve ders akışı ve derslere ilgilerinin azalması diyebiliriz.*

Öğr23: *Milli Eğitim Bakanlığı internetini kullandığımız için Milli Eğitim Bakanlığı her siteye ulaşmamıza izin vermiyor. Ondan dolayı ulaşabildiğimiz sitelerden sadece faydalanabiliyoruz.*

Öğr42: *Şimdi internetin öğrenci öğrenimini sınırlandıran bir etkisi şu, özellikle aşırı derecede interneti kullandığımız zaman öğrencinin de buna ilgisi bir anda azalıyor. Yani hep internet hep internet olduğu zaman öğrencinin merakı buna azalıyor ve ilgisi dağılabiliyor.*

Tablo 9. Mesleki Olarak İnternet Kullanımı Konusunda Desteğe İhtiyaç Duyma Durumu

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı	N
Mesleki olarak internet kullanımını konusunda desteğe ihtiyaç duyma durumu	Desteğe ihtiyaç duyma durumu	Uzman veya arkadaş desteği alma	Öğr1, Öğr11, Öğr15*, Öğr25, Öğr27, Öğr35, Öğr39, Öğr44	8
		Program eksikliği	Öğr13	1
		Bireysel öğrenme	Öğr2, Öğr3*, Öğr4, Öğr5, Öğr6, Öğr8, Öğr17, Öğr18, Öğr19, Öğr20, Öğr22, Öğr26, Öğr28, Öğr30, Öğr31, Öğr32, Öğr33*, Öğr36, Öğr37, Öğr38, Öğr41, Öğr45, Öğr46, Öğr47*, Öğr48, Öğr49	26
	Desteğe ihtiyaç duymama durumu	Hizmet içi eğitim, kurs veya seminer alma	Öğr5, Öğr7, Öğr9, Öğr12, Öğr14, Öğr16*, Öğr20, Öğr21, Öğr23, Öğr24, Öğr29, Öğr32, Öğr34, Öğr40, Öğr42, Öğr43, Öğr44, Öğr50	18
	Üniversitede ders alma	Öğr10, Öğr14, Öğr24	3	

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 9’da “Mesleki olarak internet kullanımı konusunda bir desteğe ihtiyaç duyuyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar üzerinden kategori ve kodlar oluşturularak bulgular aktarılmaya çalışılmıştır. Öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir kısmının desteğe ihtiyaç duymadıkları görülmektedir. Desteğe ihtiyaç duyduğunu aktaran 8 öğretmen uzman veya arkadaş desteği aldıklarını belirtmiştir.

Desteğe ihtiyaç duyan öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Öğr1: *Evet ben kişisel olarak ihtiyaç duyuyorum. Benim biraz yaşımın ilerlemesinin verdiği, belki biraz da rahatlamanın belli bir kademden sonra bu doğru değil belki ama birçoğumuz aynı durumdayız. Dolayısıyla bizim okulumuzdaki uzman arkadaşlar bilgisayar ve internet konusunda sıkıntı yaşadığımız da eksiklerimizi konusunda telafi ediyorlar. Sıkılıyor muyum bu yardımı isterken evet sıkılıyorum. Keşke daha iyi bir noktada olsam ben kendi adıma yetersiz olduğum konulardan rahatsızım.*

Öğr15*: *Şöyle diyeyim, internet çok geniş bir alan. Yani kim ben çok iyi kullanıyorum diyorsa, hani o işin uzmanı değilse yalan söylemiş olur. Yani herkesin muhakkak bir bilgisayarlı bir kişi olmadığı sürece ihtiyaç duyacağına inanıyorum. Mesela şöyle diyelim, internet üzerinden ulaştığımız bilgileri alırken bir programa aktarmaya çalışırken onlarla ilgili ihtiyaç olabilir veya öğrencileri şöyle diyeyim yönlendireceğimizi zaman hani bir o bilgi de tam bilgi sahibi olmadan yönlendirdiğimizi zaman sakıncaları olabilir.*

26 öğretmen bireysel öğrendiklerini, 18 öğretmen hizmet içi eğitim, kurs veya seminer aldıklarını ve 3 öğretmen de üniversitede ders aldıklarını aktararak herhangi bir desteğe ihtiyaç duymadıklarını belirtmiştir.

Desteğe ihtiyaç duymayan öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Öğr2: *Bu anlamda herhangi bir desteğe ihtiyaç duymuyorum. 18 yıldır öğretmenim ve 18 yıllık meslek yaşantımda bilgisayarla ilgili ihtiyaç duyduğum konularda birçok bilgiyi edindiğimi düşünüyorum. Bilgisayar kullanımı ile ilgili bilgilere meslek hayatında ulaştığımı düşünüyorum. Ama son yıllarda zaten üniversite eğitiminde bilgisayar ve internet kullanımına yer verildiği için öğretmen adaylarının mesleğe yeterli olarak başladıklarını düşünüyorum.*

Öğr7: *Meslek hayatımın başından beri, internet hayatımıza girdiği günden beri, kullanım ile ilgili çeşitli seminerler aldık. Herhangi bir desteğe ihtiyaç duymuyoruz.*

Öğr3*: *Belki yeni nesil olduğumdan dolayı çok sıkıntı yaşamıyorum. Elimden geldiğince de zaten araştırıyorum, yapabiliyorum. Bu konuda sıkıntı yaşamıyorum.*

Tablo 10. İnternet Kullanımıyla İlgili Öğretmenlerin Öğrencilerine Tavsiyeleri

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı	N
İnternet kullanımıyla ilgili öğretmenlerin öğrencilerine tavsiyeleri	Ders konusunda tavsiyeler	Doğru bilgiye erişime dikkat etme tavsiyesi	Öğr2, Öğr9, Öğr10, Öğr15*, Öğr16*, Öğr37, Öğr47	7
		EBA’yı kullanmaya yönlendirme	Öğr3*, Öğr5, Öğr25, Öğr36, Öğr38, Öğr39, Öğr41, Öğr48	8
		Araştırma ve ödev yapma	Öğr4, Öğr5, Öğr6, Öğr10, Öğr11, Öğr13, Öğr14, Öğr15, Öğr18, Öğr28, Öğr29, Öğr31, Öğr32, Öğr42, Öğr48	15
	Ders dışı konularda tavsiyeler	İnternet sitelerine dikkat etme	Öğr1, Öğr9, Öğr10, Öğr15*, Öğr16*, Öğr17, Öğr20, Öğr22, Öğr23, Öğr24, Öğr25, Öğr26, Öğr27, Öğr30, Öğr31, Öğr33*, Öğr35, Öğr37, Öğr38, Öğr39, Öğr40, Öğr43, Öğr44, Öğr46, Öğr49, Öğr50	26
	Zaman tavsiyesi (sosyal medya ve oyun kullanmamaları)	Öğr3*, Öğr4, Öğr6, Öğr7, Öğr8, Öğr9, Öğr12, Öğr13, Öğr17, Öğr19, Öğr21, Öğr26, Öğr27, Öğr30, Öğr31, Öğr32, Öğr33*, Öğr42, Öğr43, Öğr44, Öğr45	21	

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 10’da “İnternet kullanımıyla ilgili öğrencilerinize ne gibi tavsiyelerde bulunursunuz?” sorusuna verilen cevaplar üzerinden kategori ve kodlar oluşturularak aktarılmaya çalışılmıştır. Ders konusunda 15 öğretmen interneti araştırma ve ödev yapmada, 8 öğretmen EBA’yı kullanmaya yönlendirmede ve 7 öğretmen de doğru bilgiye erişimde dikkat etmeleri konusunda öğrencilere tavsiyelerde bulunmuştur.

Öğretmenlerin öğrencilerine ders konusunda internet tavsiyeleri şu şekildedir:

Öğr3*: *İnternete bağımlı olmalarını istemiyoruz ama EBA'dan ödev vererek bilinçli kullanmaları için uğraşıyoruz. İnternet üzerinden çok ödev vermiyorum. Sadece EBA'dan bazı testleri çözmelerini istiyorum.*

Öğr10: *Ben araştırma konuları verdiğim zaman tabii ki ilk araştırmalarında internetten yapmalarını istiyorum. İnternette bulabildikleri kadar farklı sitelerden bilgi bulmalarını bunları karşılaştırmalarını en sonunda ortak bir bilgiye ulaşıp derleyip araştırmalarını sunmalarını istiyorum. Buradaki tek uyarım gördüğü her sitedeki her bilgiye direkt inanmamaları, o bilgiyi doğrulamamaları, yasaklı siteler var derstle alakalı bunlara girmemelerini öneriyorum.*

Öğr14: *Biz şöyle tavsiyede bulunuyoruz, internet güzel bir şey ama yetişkinler için güzel bir şey diye olduğunu düşünüyorum. Ben çocuklar için çok fazla faydalı olduğunu düşünmüyorum. Şimdi çocuklar sadece oyun olarak algıladığı için interneti. Bizim söylediğimizi çocuklara, İngilizce adına çocukların çizgi film izlemesi, video izlemesi, konuşma, metni dinlemesidir.*

Ders dışı tavsiyeler incelendiğinde; 26 öğretmen girilen internet sitelerine dikkat etmeleri konusunda, 21 öğretmen de internette çok fazla zaman harcamamaları konusunda (sosyal medya ve oyun oynama) tavsiyelerde bulunmuştur.

Öğretmenlerin öğrencilerine ders dışı konularda internet tavsiyeleri şu şekildedir:

Öğr4: *Öğrenciler interneti şu an bilinçli kullanmıyorlar, onlar sadece internetin sosyal medya ayağındalar. Yani bir araştırma yapalım, ilgili olduğumuz mesleğe göre bir sunum hazırlayalım ya da bilgi sahibi olalım derdinde değiller. Sadece tek amaçları sosyal medyada arkadaş ortamı oluşturmak. Ne kadar biz bunu söylesek de, yaşları gereği onlar bunları anlayamıyorlar. O yüzden gerekli toplantılar yapılmalı, gerekli düzenlemeler yapılmalı. Biz öğretmenler olarak üzerimize düşen görevi fazlasıyla yaptığımızı düşünüyorum, ama toplum olarak farklı çalışmalarda yapılmalı. Bir de internete çocuklar bu kadar kolay ulaşamamalı.*

Öğr9: *Öğrencilere tavsiyelerde bulunurken, özellikle araştırma yaptıkları zaman kullanacakları sitelere çok dikkat etmelerini tavsiye ediyorum. Çünkü kazandırdıklarının yanında kaybettirdikleri de var. Bu, ahlaki değerlerimiz olsun ki çok önemli, günümüz için, çocuklarımız için, yetişkin çağdalar, buna çok dikkat etmelerini istiyorum. Kendi kültürümüzü, gelenek ve göreneklerimizi, adetlerimizi, ahlaki değerlerimizi kaybetmeyecek, yanlış şeyleri oluşturmayacak sitelerde bulunmalarını tavsiye ediyorum. Bununla birlikte bazı sitelerde oyunlarda var, araştırma yaparken o oyunlara da yönelmemelerini tavsiye ediyorum.*

Öğr16*: *. Yani, internet kullanımı evet çok yaygın. Bizim dersimiz ya da eğitim süreci içerisinde bir sınırlaması yoktur. Fakat öğrencinin hani bu konuda sınırlandırılması gerekiyor bence. Sadece iyi araştırıp doğru bilgi tespiti yapan, doğru bilgi edinebileceğini siteleri örnek almaları gerekiyor.*

Tablo 11. Okullarda İnternet Erişiminin Eğitimin Niteliği Üzerine Sağladığı Kolaylıklar

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı	N
Okullarda İnternet Erişiminin Eğitimin Niteliği Üzerine Sağladığı Kolaylıklar	Kolaylıklar	Fırsat eşitliği sağlama	Öğr1	1
		Bilgiye daha rahat, kolay ve hızlı ulaşma	Öğr5, Öğr6, Öğr8, Öğr9, Öğr13, Öğr16*, Öğr18, Öğr19, Öğr22, Öğr23, Öğr24, Öğr28, Öğr32, Öğr33*, Öğr36, Öğr39, Öğr42, Öğr43, Öğr44, Öğr47*	20
	Kolaylıklar	Alternatif ders kaynağı erişimi	Öğr2, Öğr6, Öğr10, Öğr14, Öğr15*, Öğr17, Öğr23, Öğr30, Öğr33*, Öğr34, Öğr34, Öğr38, Öğr40, Öğr48, Öğr49	15
		Öğrenmeyi kolaylaştırma	Öğr3*, Öğr10, Öğr11, Öğr17, Öğr20, Öğr21, Öğr24, Öğr25, Öğr26, Öğr27, Öğr29, Öğr31, Öğr32, Öğr33*, Öğr40, Öğr41, Öğr42, Öğr45, Öğr46, Öğr49	20
	Zaman tasarrufu	Öğr4, Öğr6, Öğr14, Öğr15, Öğr16*, Öğr17, Öğr31, Öğr36, Öğr37	9	

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 11'de "Okullarda internet erişiminin eğitimin niteliği üzerine ne gibi kolaylıklar sağladığını söyleyebilirsiniz?" sorusuna verilen cevaplar üzerinden kategori ve kodlar oluşturularak aktarılmaya çalışılmıştır. İnternetin eğitimin niteliği üzerine sağladığı kolaylıklar hakkında 20 öğretmen bilgiye daha rahat, kolay ve hızlı ulaşma imkanı tanıdığını, 20 öğretmen öğrenmeyi kolaylaştırdığını, 15 öğretmen alternatif ders kaynağı erişimini sağladığını, 9 öğretmen zaman tasarrufu sağladığını ve 1 öğretmen de eğitimde fırsat eşitliği sağladığını belirtmiştir.

İnternetin eğitimin niteliği üzerine sağladığı kolaylıklar hakkında öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Öğr1: *İnternet erişiminin tabii ki eşitliği sağladığını düşünüyorum başta. Eğitimde eşitliğin yani kaynaklara aynı anda Hakkâri'deki çocuklarla İstanbul'daki çocuklar ulaşabiliyor. Bu erişime avantajı var, öğretmeni biraz daha konunun dışında tutarak internet avantajı var. Bunlar tabii ki önemli avantajlar sağlıyor eğitime.*

Öğr3*: *İnternet vasıtasıyla görselleri kullanmak öğrencilerin akıllarında daha kalıcı oluyor ama yeterince faydalı olduğunu düşünmüyorum*

Öğr4: *İnternet erişimi zaman kazanmak demek, zamanda önemli bizim için. 40 dakikalık bir derste yazı yazarak geçirmek yerine internet erişimi ile bunu daha kısa süreye indirgeyebiliyoruz. Çocuklara gerekli bilinci aşıladıktan sonra internetin çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Ama nasıl doğru kullanım sağlar bu alanda çalışmalar yapılmalı çocuklar internete istedikleri her şekilde ulaşamamaları gerekiyor. O yüzden buna bir engel sınır koymak gerekiyor.*

Öğr25: *Eğitimin niteliğini elbette ki artırıyor. Yani az önce de belki hani benzer şeyleri söylemiş olacağım ama eğitimin niteliği konusunda hani? Bizim diyelim ki manevi bir değer bazen hani belki kendi alanımızla ilgili manevi bir değeri sözle belki anlatamadığımız durumlarda işte özellikle soyut kavramlar ya da soyut konularla ilgili bir animasyon, bir görsel çocuğun zihninde çok rahat şey yapıyor, yer edebiliyor yani.*

Tablo 12. Mesleki Anlamda İnternet Kullanımı Hakkında Öneriler

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı	N
Mesleki anlamda internet kullanımı hakkında öneriler	Teknik	Erişim kolaylığı sağlanması	Öğr2, Öğr3*, Öğr18, Öğr32, Öğr36, Öğr40, Öğr48	7
		Çeşitli program ve internet sitelerinin eklenmesi	Öğr13, Öğr18, Öğr28, Öğr30, Öğr38, Öğr45, Öğr49	7
	Bilimsel	Materyal oluşturma	Öğr1, Öğr2, Öğr6, Öğr13, Öğr24, Öğr43	6
		Bilgi paylaşımı	Öğr3*, Öğr5, Öğr9, Öğr14, Öğr16*, Öğr17, Öğr22, Öğr23, Öğr24, Öğr25, Öğr30, Öğr34, Öğr35, Öğr45	14
		Seminer ve kurslar düzenlenmesi	Öğr4, Öğr12, Öğr33*, Öğr39, Öğr40*, Öğr47	6
	Ders öncesi içerik kontrolü	Öğr15*, Öğr39	2	

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 12'de "Mesleki anlamda internet kullanımı hakkında herhangi bir öneriniz var mı?" sorusuna verilen cevaplar üzerinden kategori ve kodlar oluşturularak aktarılmaya çalışılmıştır. 7 öğretmen teknik bakımdan erişim kolaylığı sağlanması gerektiğini, 7 öğretmen de çeşitli program ve internet sitelerinin eklenmesi gerektiğini öneri olarak sunmuştur.

Teknik bakımdan sunulan öneriler hakkında öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Öğr28: *İnternet üzerinden aktif şekilde diğer öğrencilerle yani okul dışında da bir buluşma sağlanabilir. Veya diğer hocalarla ilgili internet üzerinden hani sürekli iletişime geçilebilecek veya üniversitedeki hocalardan veya okul hocalarını o iletişime geçilecek? Hani bilgi paylaşımı sağlanacak şekilde ortamlar o tür siteler hazırlanabilir.*

Öğr13: *Tabii mesela bahsettiğim programlar var ya hocam onları yüklememiz gerek. Yükleme olmadan girdiğimde kullanabileceğim sistemin olmasını isteyebilirim. O şekilde bir paylaşım olsa bir sayfa olsa öyle gayet güzel olur. Rahatlıkla direkt ulaşmamız bilgilere daha kolay ulaşılacaktır. 2 saat aramakla uğraşmaktan ziyade ya da dediğim gibi kurulum olmadan internet üzerinden bu tarz uygulamaların bulunmasını isterim. Direkt açtığımda çocuklara gösterebileceğim bir uygulamanın olmasını isterim.*

Bilimsel olarak 14 öğretmen bilgi paylaşımı konusunda, 6 öğretmen materyal oluşturma konusunda, 6 öğretmen seminer ve kurslar düzenlenmesi konusunda ve 2 öğretmende ders öncesi içerik kontrolü sağlanması konusunda mesleki anlamda internet kullanımı üzerine önerilerde bulunmuştur.

Bilimsel bakımdan sunulan öneriler hakkında öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Öğr2: *Özellikle bizim meslekte yalnız Bakanlık'ta kontrolü altında teknoloji tasarım içerikli materyallerin hazırlanıp, zenginleştirilmesi ve kontrol edilmesi sonucunda çocukların inovatif yönden gelişmelerine yönelik önemli katkıları olur.*

Öğr3*: *Daha fazla eğitimle ilgili sitelerin olması ve bu sitelere sadece üyelerin değil herkesin bütün öğrencilerin girmesini öneriyorum. Öğrencilerin yararlanabileceği ve öğretmenlerin de daha fazla kullanabileceği sitelerin oluşturulmasını öneriyorum.*

Sosyal ağlarda bizim grubumuz var oradan paylaşımlar yapıyoruz sorular alıyoruz. Diğer meslektaşlarımızın da böyle sosyal ortak gruplar oluşturarak birbirlerine yardımcı olmalarını öneririm.

Öğr39: Yani hizmet içi eğitimlerle desteklensek iyi olacak. Çünkü bayağı eksiklerimiz var. Bizim internete akıllı tahta konusunda öğrenmemiz gerekenler var. Onlar konusunda destek alsak iyi olur. Yani işte öğrencilerin erişimi konusunda daha güvenli hale getirilebilir. Hani yabancı siteler kötü siteler, uygunsuz siteler bunlara öğrenci hemen tıklayıp ulaşabiliyor ve maalesef eğitim sisteminde büyük bir ablak tükettiğine yol açıyor. Yani öğrencilerde davranışsal bozukluk hat safhada öyle söyleyeyim. Ne bileyim yani güvenli şekilde şifremi konularak veya siteler kısıtlanarak mı bir şekilde önlem alınabilir?

Tablo 13. Okulda İnternet Kullanırken Karşılaşılan Zorluklar

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı	N
Okulda internet kullanırken karşılaşılan zorluklar	Teknik zorluklar	İnternet erişimi (hız ve bağlanma sorunları)	Öğr1, Öğr2, Öğr3*, Öğr4, Öğr5, Öğr6, Öğr10, Öğr11, Öğr12, Öğr14, Öğr20, Öğr23, Öğr24, Öğr29, Öğr30, Öğr31, Öğr32, Öğr35, Öğr36, Öğr37, Öğr38, Öğr39, Öğr40, Öğr41, Öğr42, Öğr43, Öğr44, Öğr47*, Öğr50	29
	Erişim zorlukları	Sitelere erişim engeli	Öğr19, Öğr22, Öğr25, Öğr30, Öğr32, Öğr33*, Öğr35, Öğr36, Öğr37, Öğr40, Öğr44, Öğr46, Öğr47*, Öğr48, Öğr49, Öğr50	16
		Uygunsuz site reklamları	Öğr5, Öğr9, Öğr25, Öğr28	4

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 13'te, "Okulda internet kullanırken karşılaştığınız en önemli zorluklar nelerdir?" sorusuna verilen cevaplar üzerinden kategori ve kodlar oluşturularak aktarılmaya çalışılmıştır. Teknik zorluklar açısından 29 öğretmen internet erişimi (hız ve bağlanma sorunları) konusunda zorluk yaşadığını belirtmiştir. Erişim zorlukları kategorisi incelendiğinde; 16 öğretmen sitelere erişim engeli konusunda, 4 öğretmen de uygunsuz site reklamları konusunda zorluk yaşadığını ifade etmiştir.

Okulda internet kullanırken karşılaşılan zorluklar hakkında öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Öğr37: Erişim, yani her zaman açılmıyor. Hızdan dolayı da açılmıyor. Yani hem hızdan dolayı açılmıyor hem de yasaklı sitelerden. Evet yasaklı siteler tabii ki olacak hani olması da gerekiyor ama bu çok fazla. Sınır konulmuş, yani çocuğa izletmek istediğin şeyi izletemiyorsun. Yani birçok şeyin denetlenip yasaklanması lazım.

Öğr3*: İnternet bazen çekmiyor, bazen erişim sağlanamıyor. Bir videoyu tamamen takılmadan izlemekte zorluk yaşıyoruz.

Öğr28: Şunlar oluyor internet kullanımında, yani sitelere girerken insan biraz tedirgin oluyor. Bir açmada sıkıntı oluyor bir de orada hani belki milli eğitimin güvenlik sitesi için verse bile hani herhangi bir obje resim çıkması ve herhangi bir yazının çıkması insan biraz tedirgin olabiliyor çocuklar açısından. Ama genelde hani genel olarak Milli Eğitim o tür siteleri yasakladığı için biraz daha rahat olabiliyoruz.

Tablo 14. Okulda Başarı ve Verimliliğe İnternetin Katkıları

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı	N
Okuldaki başarı ve verimliliğe internetin katkıları	Sağlanan katkılar	Zaman kazandırma	Öğr1, Öğr4, Öğr11, Öğr28, Öğr36	5
		Etkili anlatım, öğrenmeyi kolaylaştırma ve motivasyon	Öğr1, Öğr5, Öğr6, Öğr8, Öğr12, Öğr13, Öğr17, Öğr18, Öğr19, Öğr20, Öğr21, Öğr25, Öğr26, Öğr27, Öğr30, Öğr32, Öğr33*, Öğr37, Öğr40, Öğr41, Öğr42, Öğr44, Öğr45, Öğr46, Öğr50	25
		Ders tekrarı ve soru çözme fırsatı	Öğr1, Öğr3*, Öğr4, Öğr13, Öğr28, Öğr29, Öğr48	7
		Ek ders kaynağı ve bilgilere ulaşma fırsatı	Öğr2, Öğr4, Öğr9, Öğr10, Öğr14, Öğr22, Öğr23, Öğr24, Öğr31, Öğr38, Öğr39, Öğr47*, Öğr49, Öğr50	14
	Olumsuz düşünceler	Katkı sağlamıyor	Öğr15*, Öğr34, Öğr43	3

Not: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Tablo 14'te, "Okuldaki başarınıza ve verimliliğinize internetin ne gibi katkılar sağladığını düşünüyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplar üzerinden kategori ve kodlar oluşturularak bulgular aktarılmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu internetin okuldaki başarı ve verimliliğe katkılarının olduğunu aktarmıştır. Sağlanan katkılar bakımından 25 öğretmen etkili anlatım, öğrenmeyi kolaylaştırma ve motivasyon sağladığını, 14 öğretmen ek ders kaynağı ve bilgilere ulaşma fırsatı sağladığını, 7 öğretmen ders tekrarı ve soru çözme fırsatı sunduğunu ve 5 öğretmen de zaman kazandırma konusunda katkı sağladığını ifade etmiştir. 3 öğretmen ise internetin katkı sağlamadığını düşünmektedir.

İnternetin okuldaki başarı ve verimliliğe katkıları hakkında öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Öğr28: *Başarıya çok bir şey söyleyemem, ama verimliliği de arttırdığını söyleyebilirim. Şöyle yani önceden hani bizim branşımız matematik olduğu için çocukları ne kadar soruyla buluşturabiliyorsan veya ne kadar çok pratik yaptırmasını sağlayabiliyorsan, başarıyı veya verimliliği artırıyorsun. Bu bize çok fazla katkı sağladı. Mesela okuldaki çocukları internet üzerinden yani kısa süre içerisinde sorularla karşılaştırdırca biz daha fazla soru çözmüş oluyoruz. Eskije bakıyorum mesela soruyu çözüyorduk, soruyu çocuklara yazdırıyorduk. Birde bizim vaktimizi alıyordu ama şuan bir dersin içerisinde çok fazla istediğimiz kadar soruyu çözebiliyoruz çocuklarla. Bu açıdan verimliliği artırıyor.*

Öğr36: *Yani zaman kaybını önüyor tek şeyi bu. Evet, şu anda mesela benim bilgisayar laboratuvarım yok. Yani akıllı tahtalardan işliyorum. Yani akıllı tahtalardan, yani hani bütün sınıflarda internet olması benim işime geliyor.*

Öğr47*: *Branşım genellikle görsel materyal ve güncel bilgiye ulaşmak gerektirdiği için interneti sürekli kullanmam gerekiyor. Özellikle coğrafi konularda, resim grafik ve benzeri materyallere anında ulaşabiliyor ve öğrenciye aksettirebiliyorum. Bu açıdan interneti kendi ders ve branşım açısından olumlu buluyor ve sürekli kullanıyorum.*

Sonuç ve Tartışma

Teknoloji ve internetin hızla gelişerek yaygınlaşması, öğretmenlerin derslerinde teknolojik araçlarla birlikte interneti kullanmalarını teşvik etmekte, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirmekte ve daha etkili bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır. Öğretmenlerin teknolojik araçları ve interneti etkili bir şekilde kullanması, çağın gereksinimleri açısından oldukça önemlidir. Bu kullanma durumu Sosyal Bilgiler dersi başta olmak üzere özellikle soyut derslerde daha da önem kazanmaktadır. Bu çalışma ile Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin okulda interneti kullanma durumları incelenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ders dışında e-okul sistemleri yaygın olmak üzere ders planlaması yapmak, akademik araştırma ve öğrenci takibi yapmak, sosyal medya kullanmak ve haber takip etmek için interneti tercih etmektedir. Ders içi kullanımda ise Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ve görsel-ışitsel materyallerin yanı sıra konu pekiştirme ve test çözme amaçlarıyla interneti sıklıkla kullandıklarını ifade etmiştir. Ayrıca, dersleri daha ilgi çekici hale getirmek ve öğrencileri motive etmek amacıyla, sanal gezi-gözlem faaliyetlerinde ve eğitsel oyunlar oynatmada interneti kullandıklarını aktarmışlardır. Araştırma sonuçları kendi içerisinde karşılaştırıldığında, Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerinin görüşleri ile diğer branş öğretmenlerinin görüşlerinin aynı doğrultuda olduğu görülmektedir. Literatür incelendiğinde yukarıdaki sonuçlarla benzerlik gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Alıncak & Pancar, 2021; Güler vd., 2014; Orr, 2006; Toprak & Küçük, 2019). Solanki ve Dash (2013), araştırmalarında internetin en çok eğitim, araştırma, öğretim ve iletişim amaçlı kullanıldığını tespit etmiştir. Kulak ve Ayparçası (2019), öğretmenlerin internet ve sosyal medyayı ne sıklıkla ve hangi amaçlarla kullandıklarını araştırmış ve öğretmenlerin interneti en fazla bilgi almak için kullandıkları sonucuna varmıştır. Bu sonuçlar internetin eğitim amaçlı kullanıldığında öğretmenlerin iş verimliliğini artırabilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca, öğretmenlerin derslerinde interneti kullanmaları, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirebilir, öğretim sürecinin etkinliğini artırabilir ve öğrencilerin başarısını destekleyebilir.

Öğretmenler, internetin meslek hayatlarında sağladığı kolaylıklardan bahsederken bilgiye hızlı ve kolay erişim ile görsel ve işitsel materyallere anında ulaşma konularında internetin avantaj sağladığına vurgu yapmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri de aynı doğrultudadır. Ayrıca, internetin alternatif ders kaynaklarına erişim imkanı sunduğu, çalışma kağıtlarından kurtulmayı sağladığı ve dersi eğlenceli hale getirerek derse ilgi çekmede kolaylık sağladığı aktarılmaktadır. MEB'in erişim kısıtlılığı, EBA'nın kaynak eksikliği ve internet sitelerinden yanlış bilgi edinme, öğretmenlerin tembelliğe sürüklenmesi, öğrencilerin derslere olan ilgisinin azalması, yüz yüze iletişim eksikliğine sebep olması, yaratıcılığı sınırlandırılması gibi sınırlılıklar da öğretmenlerin dikkat çektiği

konulardır. Literatürde bu sonuçlarla benzerlik gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Güler vd., 2014; Korucu & Yücel, 2015; Korucu & Çakır, 2014). Korkmaz ve Tunç (2010), materyal ve donanım yetersizliği sebebiyle öğretmenler tarafından internetin kullanılmadığı sonucuna ulaşmıştır. Sürekli internet üzerinden ders işleme, belirli bir süre sonunda öğrencilerde derslere olan ilginin azalmasına neden olabilir. Ayrıca, çevrim içi eğitimlerde iletişim eksikliğinin yaşanması gerçekleşebilir. Yaşanan iletişim eksikliği, öğrencilerin iletişim becerilerini olumsuz etkileyebilir ve yaratıcılıklarını sınırlandırabilir. Teknik sorunlar, derslerin akışını aksatarak öğrencilerin öğrenme deneyimini olumsuz etkileyebilir. Sosyal bilgiler dersi gibi soyut konuların ağırlıklı olduğu dersler açısından, görsel ve işitsel materyallere anında ulaşma öğretmenler için en büyük kolaylıktır. İnternetin daha fazla ve hızlı soru çözme olanağı sunması, Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile diğer branş öğretmenleri açısından eğitim sürecinde sağlanan bir diğer kolaylıktır.

Araştırmadan elde edilen başka bir sonuca göre, internet kullanımı konusunda öğretmenlerin çoğunluğu herhangi bir desteğe ihtiyaç duymamaktadır. Desteğe ihtiyaç duyduğunu ifade eden öğretmenler, bir uzman veya meslektaşlarından yardım almaktadır. Desteğe ihtiyaç duymayan öğretmenler, bireysel olarak öğrenme yoluyla, hizmet içi eğitim veya üniversite dersleri aracılığıyla bilgisayar ve internet kullanmayı öğrendiklerini aktarmıştır. Dört Sosyal Bilgiler öğretmeni, internet kullanımı konusunda desteğe ihtiyaç duymadıklarını ifade etmiş, bir öğretmen de desteğe ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Akkaya ve diğerleri (2023), internet teknolojilerini kullanma konusunda öğretmenlerin yarından fazlasının yetersiz olduğunu, ancak öğretmenlerin ders içeriklerine uygun bilgiye erişim konusunda yeterliliklerinin iyi düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Sabancı (2005), araştırmasında, interneti kullanmayan öğretmenlerin kursa katılmak istediklerini aktarmıştır. Öğretmenlerin daha önceden internet kullanımıyla ilgili eğitim alma durumları göz önüne alındığında, bu durum öğretmenlerin yeterli düzeyde yetkinliğe sahip olduklarını gösterebilir. Araştırmanın diğer sonuçları dikkate alındığında, öğretmenlerin bilgiye erişim konusunda iyi durumda oldukları görülmektedir. Bu durum, öğretmenlerin sadece teknik olarak yardıma ihtiyaç duyduklarının göstergesi olabilir.

Öğretmenler, öğrencilerine internet kullanımıyla ilgili daha çok ders dışı konularda tavsiyelerde bulunmuştur. Ders dışı konularda internet sitelerine dikkat etme ve internette fazla zaman harcamamaları hususunda yönlendirmelerde, ders içi konularda ise internette araştırma ve ödev yapma ile EBA kullanımını teşvik etme yönünde tavsiyelerde bulunulmuştur. Sosyal Bilgiler öğretmenleri daha çok internet sitelerine dikkat etme üzerinde durmuştur. Taşyürek (2021), öğrencilerle gerçekleştirdiği araştırmasında, öğrencilerin interneti ödev hazırlamak, oyun oynamak ve sosyal medyada gezinmek için kullandıklarını tespit etmiştir. Bu sonuçlarla benzer olan araştırmalar alan yazında bulunmaktadır (Bozkurt, 2020; Günel vd., 2010; Numanoğlu & Bayır, 2012; Sarı & Kunt, 2014).

Öğretmenlerin görüşlerine göre, okullarda internet erişiminin eğitimin niteliği üzerinde sağladığı kolaylıklar daha fazladır. Öğretmenler internetin eğitime olumlu etkileri hakkındaki düşüncelerini aktarırken; bilgiye daha rahat, kolay ve hızlı ulaşma imkanı sağlamanın yanında zamandan tasarruf da sağladığını, alternatif ders kaynaklarına erişim olanağı sağladığını, öğrenmeyi kolaylaştırabildiğini ve en önemlisi eğitimde fırsat eşitliği sunduğunu vurgulamıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri diğer branş öğretmenlerinin görüşleriyle paralellik göstermektedir. Türker ve Yaylak (2011), çalışmalarında internet kullanılarak gerçekleştirilen eğitimin akademik başarıyı artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Akkoyunlu (2002), tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre; öğretmenlerin büyük çoğunluğu internetin öğretim sürecine katkı sağladığını düşünmektedir. Öğretmenlerin, internetin eğitim üzerindeki olumlu etkilerini vurgulamaları, internette daha fazla faydalanmak istediklerini gösterebilir. Bu husus eğitimde internet ve teknolojinin kullanılmasının önemini göstermektedir.

Öğretmenler mesleki anlamda internet kullanım önerilerini teknik ve bilimsel alanlarda sunmuştur. Teknik öneri olarak, kendi branşları için çeşitli internet sitelerinin kurulması ve derslerinde kullandıkları akıllı tahtalara gerekli programların yüklenmesine ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Bilimsel olarak ise meslektaşlarının ders hakkında bilgi paylaşımı yapmalarını, ders öncesi internet siteleri ve içeriklerini kontrol etmeleri önerilmiştir. İnternet kullanımı hakkında seminer ve kurs düzenlenmesi gerektiği düşüncesini ise yöneticiler için önemli bir öneri olarak sunulmuştur. Güler ve diğerleri (2014), Fen Bilgisi öğretmenlerinin internet kullanımı üzerine görüşlerini inceledikleri çalışmada öğretmenler, internet sitelerinin sayılarının artırılması ve ücretsiz hale getirilmesi gibi önerilerde bulunmuştur. Öğretmenlerin mesleki olarak sundukları önerilerin sebebi, internetin eğitim sürecinde etkin kullanımının önemini kavramalarından kaynaklanabilir ve eğitim sisteminin gelişimine katkı sağlayabilir.

Öğretmenler, okulda internet kullanırken en fazla teknik sorunlarla ilgili zorluk yaşamaktadır. Bu sorunların başında, internet erişiminde yaşanan düşük hız ve internete bağlanamama gelmektedir. Ayrıca, MEB tarafından sitelere erişim engeli konması ve uygunsuz site reklamları da erişim zorluklarını oluşturmaktadır. Sosyal Bilgiler öğretmenleri açısından sitelere erişim engeli ön plana çıkmaktadır. Öğretmenlerin bu konu hakkındaki görüşleriyle paralellik gösteren çalışmalar alan yazında bulunmaktadır (Güler vd., 2014; Holzhauer, 2009). Holzhauer (2009), internet filtrelemenin öğretim üzerindeki etkisini araştırmış ve benzer sonuçlara varmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; internet erişiminin kısıtlanması sebebiyle öğretmenler interneti kullanmamaktadır. Bu durum internetteki materyallere erişemeyerek öğrencilerin öğrenmelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Erişim engelleri ve kısıtlamalar öğretmenlerin internet kullanım isteklerini olumsuz etkileyebilir. Bu durum eğitim sürecine olumsuz yansıyor, ders akışını ve verimliliğini etkileyebilir. Öğrenci sağlığı açısından erişim kısıtlamaları konusunda öğretmenler için şifre kullanarak giriş yapma, kendi içerik sayfalarını oluşturma gibi yeni yöntemler geliştirilebilir.

Okuldaki başarı ve verimlilik hakkında öğretmenler internetin katkı sağladığını belirtmiştir. Verimlilik açısından, internet kullanımının etkili anlatım ve öğrenmeyi kolaylaştırdığı, ekstra ders motivasyonu sağladığı, ek ders kaynakları ve bilgilere ulaşma fırsatı sunduğu, zaman kazandırdığı, ders tekrarı ve soru çözme imkânı sağladığı öğretmenler tarafından aktarılmıştır. Korucu ve Yücel (2015) de bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerini ele aldıkları çalışmalarında benzer sonuçlara ulaşmıştır ve öğretmenler internet kullanımının öğrenmeyi kolaylaştırarak üst düzey öğrenmeyi sağladığını aktarmıştır. Akkoyunlu ve Yılmaz (2005) çalışmalarında, internetin ders sürecinde öğrenme sürecini zenginleştirmek açısından öğretmenlere fırsatlar sunduğunu aktarmıştır. Akkoyunlu (2022) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenler internetin mesleki gelişimlerine katkıda bulunacağını belirtmiştir. Sabancı (2005) ise araştırmasında farklı bir sonuca ulaşarak interneti kullanan branş öğretmenlerin derslerinde interneti çok az düzeyde kullandıklarını ifade etmiştir.

Sonuç olarak, internetin hem Sosyal Bilgiler öğretmenleri hem de diğer branş öğretmenleri için sağladığı kolaylıklar, eğitimdeki yenilikçi yaklaşımların benimsenmesine ve öğrencilerin daha etkili bir şekilde öğrenmelerine olanak tanımaktadır. İnternetin eğitim sürecinde önemli bir araç olarak kullanılmasının, öğretmenlerin işlerini kolaylaştırdığının ve öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirdiğinin göstergesi olabilir. Öğretmenler interneti kullanırken karşılaştıkları günlük sorunları açık bir şekilde yansıtmıştır. İnternet, öğretmenler tarafından öğretim sürecinde önemli bir araç olarak kabul edilmekte ve internetin öğretmenlerin iş verimliliğini artırdığının altı çizilmektedir.

Öneri

İnterneti kullanmayan öğretmenler, internetin sunduğu geniş bilgi yelpazesinin farkına vararak öğrencilere internetteki bilgileri arama, analiz etme, kullanma ve doğrulama konularında rehberlik etmelidir. Öğretmenlerin mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla internet teknolojileri üzerine eğitimler sağlanabilir. MEB her branş için öğretmenlere uygun internet sitelerinin kurulmasına öncülük ederek, erişilebilirliğini sağlayabilir. Bu çalışma kısıtlı sayıda öğretmenin görüşlerinden hareketle oluşturulmuştur. Daha geniş öğretmen kitleleriyle çalışmalar gerçekleştirilerek karşılaştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Adams, K. I. (2000). Opening the world to learners through technology. T. J. Switzer (Ed.), *Log on or lose out: Technology in 21st century teacher education* (pp. 226–231). AACTE Publications.
- Akkaya, A., Temiz, A., Ceylan Güler, G., Ufuk Turgut, A., Yıldırım, E., & Kaplan, N. (2023). İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin internet tabanlı uzaktan eğitime ilişkin özyeterlilikleri. *International Social Sciences Studies Journal*, 9(108), 5348-5364. <http://dx.doi.org/10.29228/sss.67040>
- Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmenlerin internet kullanımı ve bu konudaki öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 1-8.
- Akkoyunlu, B., Yılmaz, E. (2005). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Düzeyleri ile İnternet Kullanım Sıklıkları ve İnternet Kullanım Amaçları. *Eurasian Journal of Educational Research*, 19, 1-4.
- Alıncak, F., & Pancar, Z. (2021). Beden eğitimi öğretmenlerinin internet kullanım durumlarının incelenmesi. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 5(2), 439-453. <https://doi.org/10.38015/sbyy.1012923>
- Antonijević, R. (2018). Usage of Internet in the process of education. *Open Journal for Information Technology*, 1(2), 37-42. <https://doi.org/10.32591/coas.ojit.0102.02037a>
- Bahar, H. H., Uludağ, E., & Kaplan, K. (2009). İlköğretim öğretmenlerinin bilgisayar ve internet tutumlarının incelenmesi (Kars ili örneği). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 64-83.
- Balay, R., Kaya, A., & Çevik, M. N. (2015). Öğretmenlerin internete yönelik tutumları ve eğitsel internet kullanım öz-yeterlilik inanç düzeyleri. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 1(23), 16-31. <https://doi.org/10.17498/kdeniz.01935>
- Bhatti, R., Ahmad, M. N., & Khan, S. A. (2014). Trends towards internet usage among college teachers of Lodhran district, South Punjab, Pakistan. *Library Philosophy and Practice* (e-journal), Paper 1090. <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/1090>
- Bozkurt, M. (2020). İnternet bilinçli ve güvenli faydalanmaya yönelik ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin görüşleri. *The Journal of Social Science (TJSS)*, 4(8), 511-523. <https://doi.org/10.30520/tjsosci.723318>
- Bulatovic, J. (2024). The use of the Internet in the performance of schoolwork: A case study. *Scientific Electronic Archives*, 17(2). <https://doi.org/10.36560/17220241904>
- Chirwa, M. (2018). Access and use of internet in teaching and learning at two selected teachers' colleges in Tanzania. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology*, 14(2), 4-16.
- Ertürk, R. (2007). *Öğretmenlerin internet kullanma becerileri ve internet'e yönelik tutumları*. [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Gall, M. D., Borg, W. R. & Gall, J. P. (1996). *Educational Research: An Introduction*. Longman
- Gay, S. M. (1997). *Teaching with technology: A case study of teachers' perceptions of implementing computers into the classroom*. [Doctoral dissertation, University of Nebraska]. ProQuest Dissertations and Theses Global.
- Gibson, S., & Oberg, D. (2004). Visions and realities of internet use in schools: Canadian perspectives. *British Journal of Educational Technology*, 35(5), 569-585.
- Güler, M. P., Kaya, S., & Uzun, A. (2014). Fen bilimleri öğretmenlerinin öğretimde internet kullanımına ilişkin görüşleri Kırşehir ili örneği. *Abi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 263-280.
- Günel, A., Turhal, Ü. Ç., & İmal, N., (2010, Şubat 5-6). *İlköğretim öğrencileri arasında internet kullanımının incelenmesine yönelik anket çalışması*. [Sempozyum Sunumu]. Ağ ve Bilgi Güvenliği Ulusal Sempozyumu, Ankara, Türkiye.
- Holzhauser, J. L. (2009). *Filtering of the internet and its effect on K–12 public school classroom instruction*. [Doctoral dissertation, Northcentral University]. ProQuest Dissertations and Theses Global.
- Karchmer, R. A. (2000). Understanding teachers' perspectives of Internet use in the classroom: Implications for teacher education and staff development. *Reading and Writing Quarterly*, 16, 81-85. <https://doi.org/10.1080/105735600278088>
- Kayan, F. (2015). *Ortaokul öğretmenlerinin mesleki gelişim amaçlı internet kullanım düzeyleri: bursa yıldırım örneği*. [Yüksek lisans tezi, Fatih Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Korkmaz, Ö., & Tunç, S. (2010). Mesleki-teknik eğitim öğretmenlerinin bilgisayar ve internet temelli öğretim materyallerinden yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Abi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 263-276.

- Korucu, A. T., & Çakır, H. (2014, Şubat 5-7). *Bilgisayar öğretmeni adaylarının dinamik web teknolojilerine yönelik görüşleri*. [Konferans Sunumu]. XVI. Akademik Bilişim Konferansı, Mersin, Türkiye
- Korucu, A., & Yücel, A. (2015). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dinamik web teknolojilerini eğitimde kullanmalarına yönelik görüşleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(2), 124-152. <https://doi.org/10.17943/etku.78815>
- Kulak, H., & Ayparçası, M. (2019). Öğretmenlerin internet ve sosyal medya kullanımı üzerine bir araştırma: Çanakçı ilçesi örneği. *İmgelem*, 3(4), 7-32.
- Makoye, J. N. (2003). Strategic issues in ICTE implementation in schools and teacher colleges: The Tanzanian context. *The Tanzania Education Journal*, 23(22), 22–33. <http://dx.doi.org/10.46827/ejes.v9i11.4538>
- Martin, L. K. (2009). *Understanding Oklahoma agricultural teachers' use of and attitudes toward using the internet in the classroom*. [Doctoral dissertation, Oklahoma State University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- MEB (2008). *Öğretmen Yeterlilikleri*, Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2nd ed). Sage
- Modi, R., & Goel, N. (2018). Effects of internet usage on primary education and primary teachers. *Journal of Emerging Technologies and Innovative Research (JETIR)*, 5(1), 1-6.
- Numanoğlu, G., & Bayır, Ş. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre internet kullanımları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 295-323.
- Orr, S. L. (2006). *A study of West Virginia P-12 teachers' use of the internet as a professional and instructional tool*. [Doctoral dissertation, Marshall University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Sabancı, B. (2005). *İlköğretimde çalışan branş sistemlerinde internet kullanma durumları*. [Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Sarı, S., & Kunt, H. (2014). İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre internet kullanım durumlarının belirlenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 40(40), 263-280.
- Shin, L. Y. (2014). A comparative study of mobile internet usage between the U.S. and Korea. *Journal of European Psychology Students*, 5(1), 46-55. <https://doi.org/10.5334/jeps.cg>
- Solanki, R.R. & Dash, R.N. (2013). Internet usage by the teachers and the students of two technical colleges of Gujarat: A comparative study. *International Journal of Information Dissemination and Technology*, 3(3), 215-221.
- Şimşek, A. (2012). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. A. Şimşek (Ed.), *Evren ve örnekleme* (s. 122). Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Taşyürek, Z. (2021). Internet usage functions of primary school students in social studies course through the eyes of teachers. *Eurasian Journal of Teacher Education*, 2(1), 10-26.
- Toprak, Ö., & Küçük, O. (2019). Öğretmenlerin internet kullanım alışkanlıkları ile yalnızlık düzeyi arasındaki ilişki: Trabzon örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(66). <https://doi.org/10.17719/jisr.2019.3664>
- Türker, H., & Yaylak, E. (2011). İlköğretim sosyal bilgiler öğretiminde internet tabanlı öğretim yönteminin ders başarısına etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 162-177.
- Ul-Amin, S. N. (2012). Internet usage by the teachers working in higher secondary schools and in colleges. *Scholarly Journal of Education*, 1(5), 56-65.
- Ul-Amin, S. N. (2013). An effective use of ICT for education and learning by drawing on worldwide knowledge, research and experience: ICT as a change agent for education (A literature review). *Scholarly Journal of Education*, 2(4), 38–45.

EXTENDED SUMMARY

As a result of the continuous advancement of technology, the place and importance of computer technologies in our lives are increasing. These developments, which affect our lives, can lead to radical changes in every aspect of our lives and bring various innovations. Today, the internet, which is one of the indispensable information technologies used by people of all ages, is one of the best examples of these innovations. In today's world, where access to the internet and technological tools has become widespread, human relationships, as well as education and knowledge exchange, are being reshaped.

The effective use of the internet in educational processes not only contributes to the pedagogical field but also brings about changes that save time and space. Recently, it is observed that face-to-face educational environments are being replaced by online learning environments. Students can use the internet to visit museums in virtual environments, conduct research on historical sites to acquire knowledge, and have opportunities to learn about new cultures.

In today's rapidly evolving internet landscape, significant responsibilities fall upon all teachers, particularly social studies educators, regarding the use of the internet in the teaching process. This is because teachers are indispensable guides in the education systems. Like in other professions, the use of computers and the internet is necessary in the teaching profession. In today's educational processes, teachers are expected not only to create suitable learning environments for students with diverse characteristics and talents but also to actively utilize information and communication technologies.

When a literature review is conducted regarding teachers' usage of the internet in the school environment, it is considered that an insufficient number of studies have been conducted. However, there are researches examining the internet usage status of teachers (Akkaya et al., 2023; Alıncak & Pancar, 2021; Bahar et al., 2009; Balay, 2015; Bulatovic, 2024; Chirwa, 2018; Ertürk, 2007; Kulak & Ayparçası, 2019; Martin, 2009; Orr, 2006; Türker & Yaylak, 2011). Understanding the thinking process of teachers when integrating technology into their lessons and the methods they use in this process is crucial. Furthermore, examining how teachers use the internet in the school environment can also provide guidance for teacher training. This study is of great importance in evaluating the impact of the initiative that brought schools together with the internet within the scope of the FATİH (Increasing Opportunities and Improving Technology Movement) project initiated in 2010. Because understanding how existing technological tools are used by teachers in educational environments will play a critical role in providing information about the developments and support of official institutions. In light of the information mentioned above, it is aimed to examine the situation of middle school teachers in using the internet at school. In line with this aim, answers to the following questions were sought;

1. What purposes do social studies teachers and other subject teachers use the internet for at school?
2. What are the conveniences and limitations that the internet provides in the professional lives of social studies teachers compared to other subject teachers?
3. Do social studies teachers and other subject teachers feel the need for any support regarding internet usage professionally?
4. What advice do social studies teachers and other subject teachers give to their students regarding internet usage?
5. What are the opinions of social studies teachers and other subject teachers about the facilitations provided by internet access in schools on the quality of education?
6. What recommendations do social studies teachers and other subject teachers have regarding the professional use of the internet?
7. What are the most significant challenges encountered by social studies teachers and other subject teachers when using the internet at school?
8. What are the thoughts of social studies teachers and other subject teachers regarding the contributions of the internet to their successes and productivity at school?

This research, aiming to reveal the views of social studies teachers and other subject teachers regarding their use of the internet at school, utilized a qualitative research method. The ethical approval for this study was obtained through the decision numbered 33117789/044/140992 of the Scientific Research and Publication Ethics

Committee of Bingöl University Rectorate. The study group, consisting of participants, was determined using a voluntary sampling method, which does not aim to represent the universe. This study was conducted with the participation of 50 volunteer teachers from different fields serving in the province of Erzurum between the years 2023 and 2024. The teachers involved in the study are actively working in both public and private middle schools.

The teachers participating in the study predominantly use the internet for activities such as lesson planning, academic research, student tracking, social media use, and keeping up with news, with E-school systems being widely used for lesson planning. For in-class use, they frequently utilize the Education Informatics Network (EBA) and visual-audio materials, as well as the internet for topic reinforcement and test solving purposes. The views of Social Studies teachers are aligned with those of other subject teachers.

When discussing the conveniences provided by the internet in their professional lives, teachers particularly emphasize its advantages in terms of quick and easy access to information and instant access to visual and audio materials. The views of Social Studies teachers are also aligned with this perspective. According to another result obtained from the research, the majority of teachers do not feel the need for any support regarding internet usage. Four Social Studies teachers stated that they did not need support in internet usage, while one teacher indicated needing support.

Teachers have provided more advice to their students regarding internet usage in non-classroom contexts. According to teachers' views, the conveniences provided by internet access in schools for the quality of education are greater. When expressing their thoughts about the positive effects of the internet on education, teachers emphasize that it facilitates easy and fast access to information, saves time, provides access to alternative teaching resources, facilitates learning, and most importantly, offers equal educational opportunities. The views of Social Studies teachers are parallel to those of other subject teachers. Teachers have provided technical and scientific recommendations for internet usage in their professional lives. When using the internet at school, teachers face the most difficulties related to technical issues.

Teachers who do not use the internet should guide students on searching, analyzing, using, and verifying information online by realizing the wide range of information it offers. Training on internet technologies can be provided to support teachers' professional development. The Ministry of National Education (MEB) can lead the way in establishing suitable internet sites for each subject, ensuring accessibility. This study was based on the opinions of a limited number of teachers, and comparisons can be made with larger teacher populations in future research.